

Aan:

Gemeente Noordoostpolder

T.a.v.: College van B&W

Postbus 155

8300 AD EMMELOORD

Nagele, 13 november 2024

Betreft: Subsidieaanvraag stichting Energiecollectief Nagele

Geacht College,

Op 4 maart 2024 is een subsidieaanvraag ingediend voor de stichting Energiecollectief Nagele. De aanvraag was om de kosten te dekken van het verder ontwikkelen van de Kernvariant, het proefproject waarmee een aantal woningen en het gebouw de Acht van warmte wordt voorzien, en voor het ontwikkelen van een warmteproject dat geheel Nagele van warmte kan gaan voorzien. Deze subsidie van 116.250 was bedoeld voor een periode van drie maanden (periode april tot en met juni 2024).

Inmiddels is deze subsidie na zeven maanden vrijwel volledig uitgegeven. Een formele verantwoording (met beoordelingsverklaring) zal de komende tijd worden opgesteld, net als voor enkele subsidies uit het verleden waar dit nog niet voor was gebeurd.

De belangrijkste reden waarom niet na drie, maar na zeven maanden het geld is uitgegeven, is dat veel minder tijd dan aanvankelijk gehoopt en verwacht zinvol kon worden besteed aan het uitwerken van een plan voor heel Nagele. De belangrijkste redenen daarvoor zijn enerzijds de onzekerheden onder andere rondom de nieuwe warmtewet die het niet opportuun maken om tegen die achtergrond een heel plan te ontwikkelen dat wellicht achterhaald is zodra er meer duidelijk wordt, en ten tweede de tijd die is gestoken in het verbeteren en operationeel houden van de Kernvariant.

Onderstaand is een verslag van het werk dat de afgelopen maanden is verricht. Daarna volgt een financieel overzicht. Tot slot richten we ons op het vervolg en de subsidie die daarvoor hierbij wordt aangevraagd.

Kernvariant

De afgelopen maanden hebben wij onderzocht welke verbeteringen mogelijk zijn aan de Kernvariant. Daaruit zijn een aantal kleine verbeteringen en reparaties (voornamelijk lekkages en vervangen drukregelaars) naar voren gekomen die inmiddels grotendeels

zijn uitgevoerd. Verder zijn we tot de conclusie gekomen dat een volgende stap om het systeem optimaler te laten functioneren een grotere ingreep vergt met vanzelfsprekend hogere kosten. Op dit moment zijn we nog aan het analyseren of een dergelijke stap zinvol is en het rendement en de prestatie voldoende verhoogt om deze investering te rechtvaardigen. In de loop van het vierde kwartaal verwacht ik daarover te kunnen berichten.

Hoewel het niet de verwachting is dat de Kernvariant zal leiden tot een project op grotere schaal voor geheel Nagele, was de doelstelling nog wel om het project zo te laten functioneren dat de jaarlijkse opbrengsten uit de verkoop van warmte voldoende zouden zijn voor de jaarlijkse kosten en de installatie met minimale inzet van aardgas operationeel wordt gehouden. Op dit moment is die situatie nog niet bereikt. De jaarlijkse kosten zijn naar verwachting momenteel ca. € 22.000 hoger dan de opbrengsten. Een efficiënter werkend systeem zal minder energie kosten en de investeringen van de afgelopen maanden kunnen tot lagere onderhoudskosten leiden, maar volledige compensatie van de kosten is nog niet te verwachten.

Verantwoording Kernvariant 2024 - inschatting 2024

Opbrengsten	20.400
Verzekeringen	6.232
Administratieve lasten	3.270
Onderhoud - regulier	2.500
Water	26
Energie elektriciteit	16.968
Energie gas	13.800
Totaal kosten	42.796
Netto resultaat verwachting 2024	-22.396

Deze resultaten laten zien dat het momenteel € 1.900 per maand kost om de Kernvariant operationeel te houden.

Activiteiten

Mede omdat het werk aan de Kernvariant meer tijd kostte dan verwacht, maar ook omdat er nog steeds grote onzekerheden zijn rondom de nieuwe warmtewet en de toekomst van warmtenetten en de wijze van financiering daarvan, is er weinig voortgang geboekt met de ontwikkeling van een Nagelebreed warmtenet.

De volgende activiteiten zijn wel ondernomen:

1. Gesprekken gevoerd met diverse bedrijven in de warmtesector om te onderzoeken of er een best practice is waar Nagele van zou kunnen profiteren (o.a. ook met Linthorst, eigenaar van HoCoSto, de leverancier van de Kernvariant);

2. Andere (grotere) HoCoSto projecten op Vlieland en in Eindhoven en Terheijden bezocht. Uitgebreid ervaringen uitgewisseld;
3. Gesproken met politici. O.a. avond in de Acht met de gemeenteraad van Noordoostpolder, presentatie voor en gesprek met Pieter Grinwis, Tweede Kamerlid CU;
4. Nieuwe warmtenet projectplan doorgesproken met EWE (Ede-Wageningen Engineering);

Gesprekken met bedrijven en bezoeken aan andere projecten hebben niet geleid tot een duidelijk beeld. Heel veel projecten zitten in een pril stadium (waar vaak over geschreven wordt alsof het al in een verder gevorderd stadium is). En de HoCoSto projecten zijn geen van alle een succes tot op heden. Ook gesprekken met NPLW (Nationaal Programma Lokale Warmtetransitie) hebben geen verandering gebracht in het beeld. Het lijkt erop dat de sector afwachtend is of via nieuwe concepten en subsidies daarvoor probeert projecten te ontwikkelen.

Andere HoCoSto projecten hebben eveneens met veel startproblemen te maken gehad. Met uitzondering van het project in Terheijden, waar de HoCoSto warmteopslag een zeer beperkte rol speelt, is HoCoSto er nog niet in geslaagd een goed functionerend systeem te realiseren.

In het algemeen lijkt er landelijk een beweging te zijn richting (warmte-)projecten die financieel onderbouwd worden op de huidige volatiele elektriciteitsmarkt. Met een warmteopslag en een overgedimensioneerde warmtepomp of zelfs e-boiler, wordt gebruik gemaakt van de regelmatig voorkomende zeer lage spotmarktprijzen op de elektriciteitsmarkt om warmte te produceren voor de buffer of om direct te leveren. Dit is regelmatig mogelijk vanwege optredende overschotten van zon en wind. Het risico van deze strategie is dat die er langjarig vanuit gaat dat de elektriciteitsmarkten dit gedrag blijven houden. In werkelijkheid zijn er steeds meer initiatieven die hierop bouwen waardoor de kans groter wordt dat de lage spotmarktprijzen juist weer tot het verleden gaan behoren of in ieder geval minder vaak voorkomen.

Politici is uitgelegd wat we in Nagele gedaan hebben en wat onze ambities zijn. Met het Tweede Kamerlid Pieter Grinwis hebben wij een uitgebreide gedachtewisseling gehad over de problematiek waar wij tegen aan lopen.

Warmtenetplan

Met Ede-Wageningen Engineering (EWE) is uitvoerig gesproken over een update van een plan voor een warmtenet. In het verleden heeft EWE al een eerste ontwerp gemaakt, zowel voor een systeem met een HoCoSto opslag als een systeem met een andere opslag technologie. Dit midden temperatuur warmtenet zal gevoed worden door een warmtepomp (lucht/water) en ook beschikken over een forse bovengrondse

opslag. EWE is in gesprek met een ervaren Deense leverancier van dergelijke projecten om met betrouwbare prijsupdates te kunnen werken en een concept plan naar analogie van Deense projecten mogelijk te maken.

Wij hebben zelf een financieel model hiervoor gemaakt dat zich ervoor leent om eenvoudig meerdere scenario's door te rekenen. Bijvoorbeeld verschillende scenario's voor financiering hiervan. De komende tijd zal onder meer dit model worden gevalideerd.

De verwachting is niet dat met deze configuratie onmiddellijk een voldoende businesscase ontstaat waarmee ook de bewoners van Nagele een goed alternatief geboden kan worden. Wij streven er wel naar om met het nieuwe en geupdate plan in gesprek te kunnen gaan met bijvoorbeeld de gemeente Noordoostpolder en Mercatus, maar ook met mogelijke financiers (waaronder het Warmtefonds). Het streven daarbij is een acceptabele businesscase te ontwikkelen waarbij de warmteklanten tegen aanvaardbare kosten kunnen switchen naar een warmtenetwerk.

Om dit voorstel te kunnen vergelijken en beoordelen wordt naast een warmtenetwerk ook een voorstel uitgewerkt met individuele oplossingen en een uitgebreid isolatieprogramma. Deze drie mogelijkheden (waarbij een isolatieprogramma vanzelfsprekend ook parallel aan de andere twee oplossingen kan worden uitgevoerd) kunnen vervolgens over een horizon van 15 jaar worden vergeleken met een scenario waar de huidige status wordt voortgezet. De mogelijkheden worden vergeleken zowel vanuit het perspectief van een investering in het warmtenet als vanuit het perspectief van de bewoners. Hiervoor zullen een aantal typische woningen worden vergeleken (zoals die al in eerdere studies voor Nagele zijn vastgesteld).

Niets doen, huidige warmtevoorzieningen blijven en woningen worden niet geïsoleerd.

- Inschatting kostenontwikkeling gasketels / onderhoud (mogelijkheden)
- Inschatting kosten aardgas, inclusief CO2 prijzen en netwerkkosten

Warmtenet >> warmtenet + warmtepomp + buffer

- Inschatting kostenontwikkeling voor bewoners van zes typische woningen
- Inschatting businesscase warmtenet
- Meegenomen worden nu bekende subsidies: PAW, WIS, ISDE

Individuele warmteoplossing

- Inschatting kostenontwikkeling voorbeeld installatie, zowel voor warmte als warm tapwater
- Inschatting elektriciteitskosten inclusief netwerkkosten

Isolatieprogramma

- Project behelst aanbod voor woningen in Nagele om te isoleren
- Financiering vanuit diverse bronnen: ISDE, PAW gelden, renteloze leningen warmtefonds

In het laatste kwartaal van 2024 zal zoveel mogelijk van bovenstaand werk worden verricht.

Financieel

Zoals aangekondigd zal de komende maanden een formele rapportage worden opgeleverd die verantwoording aflegt ten aanzien van de bestedingen van de verkregen subsidies.

Hier wordt alvast inzicht gegeven in de uitgaven die te maken hebben met de projecten en activiteiten over 2024 waarvoor de eerder dit jaar verstrekte subsidie is benut. Er is de afgelopen periode met name veel tijd gestoken in de Kernvariant. In tegenstelling met wat eerder was gepland is daarom het beschikbare budget over een veel langere tijdsperiode uitgegeven. De uitgaven versus budgetten waren als volgt:

Kosten uitwerken nieuw voorstel Kernvariant (huidige warmtevoorziening)			
	Begroot	Realisatie	Vershil
Diverse kosten evaluatiefase Q1	15.000,00	0,00	15.000,00
Beheer Totec	4.500,00	2.306,15	2.193,85
Beheer All-energy	6.000,00	19.297,60	-13.297,60
Advieskosten overige experts	6.000,00	11.614,48	-5.614,48
Administratie	3.000,00	3.802,22	-802,22
Kantoor	1.125,00	3.852,14	-2.727,14
Projectontwikkeling	11.250,00	35.626,89	-24.376,89
Onvoorzien	3.000,00	5.747,36	-2.747,36
Totaal per maand	49.875,00	82.246,84	-32.371,84

Budget versus realisatie kosten voorstel warmtevoorziening Nagelebreed (alle bedragen excl BTW)			
	Begroot	Realisatie	Vershil
Advies kosten Totec	6.000,00	0,00	6.000,00
Advies kosten Reeskamp	6.000,00	0,00	6.000,00
Advieskosten overige experts	6.000,00	770,00	5.230,00
Ontwerpkosten Ede-Wageningen Engineering	15.000,00	0,00	15.000,00
Communicatie	3.000,00	11.151,22	-8.151,22
Kantoor	1.125,00	0,00	1.125,00
Projectontwikkeling	11.250,00	9.807,90	1.442,10
Overige advies en onderzoekskosten	15.000,00	562,50	14.437,50
Onvoorzien	3.000,00	0,00	3.000,00
Totaal	66.375,00	22.291,62	44.083,38

Zoals is te zien is er een budget overschrijding ten opzichte van de aanvraag van ruim 32k bij de Kernvariant maar aan de andere kant een onderbesteding van 44k bij de ontwikkeling van het Nagele breed project. De kosten die voor dit laatste wel zijn gemaakt betreffen met name kosten rondom communicatie en projectontwikkeling. Verder kost het 'in de lucht' houden van de Kernvariant dit jaar dus ongeveer 22k.

Vervolg, aanvraag subsidie

De komende maanden wordt doorgewerkt om de Kernvariant optimaal te laten functioneren. Mochten daar uiteindelijk meer investeringen voor nodig zijn dan zal die afweging worden voorgelegd. Daarnaast worden alternatieve plannen zoals aangegeven doorgerekend om uiteindelijk te komen tot een voorstel waarin alternatieven naast elkaar zullen worden gepresenteerd.

De periode waarvoor deze subsidie wordt aangevraagd loopt tot 31 maart 2025.

Binnen deze periode zullen de volgende activiteiten worden ondernomen:

1. Verdere verbeteringen uitvoeren aan de Kernvariant;
De komende tijd zullen verbeteringen worden uitgevoerd. Als uit onze evaluaties hiervan blijkt dat meer geïnvesteerd zou moeten worden om de Kernvariant de komende jaren te kunnen blijven bedrijven zal hier een specifiek voorstel worden voorgelegd.
2. Evalueren uitkomsten update warmtenet (collectieve oplossing);
De uitkomsten van het concept project dat nu door EWE verder wordt vormgegeven, wordt doorgerekend en geanalyseerd zal worden onder welke voorwaarden een collectief net in Nagele mogelijk is.
3. Evalueren onderscheidende all-electric oplossingen;
Samen met enkele experts worden verschillende all-electric oplossingen geëvalueerd. Een individuele all-electric oplossing kan worden gezet naast andere scenario's. De individuele all-electric oplossing wordt met name vergeleken met een warmtenet oplossing. Verder kan worden onderzocht of en welke rol Energiek Nagele zou kunnen spelen om een individuele all-electric oplossing te realiseren.
4. Impact analyse isoleringsinitiatief;
Naast het realiseren van een warmtebron is het isoleren van de woningen naar een hoger energielabel altijd wenselijk. Des te beter een woning is geïsoleerd, des te minder energie gebruikt de woning, maar ook des te lager kan de temperatuur zijn waarmee een woning wordt verwarmd. Voor de bewoner is isoleren daarmee altijd positief. Het maakt de woning comfortabeler en energiezuiniger. Tegelijk betekent het automatisch een verslechtering van de business case van een warmtenet of een all-electric oplossing. Investeringen die daarvoor nodig zijn moeten dan immers worden terugverdiend over een geringere warmteomzet. De impact daarvan zal in beeld worden gebracht.

De totale subsidie aanvraag is €128.500. In onderstaande tabel is aangegeven waaraan de subsidie zal worden besteed.

Budget periode 1 - 11- 2024 tot en met 31 - 3 - 2025

	excl. BTW	BTW	incl. BTW
Kernvariant			
Advieskosten All-Energy	7.500,00	1.575,00	9.075,00
Advieskosten overige experts	7.500,00	1.575,00	9.075,00
Verbeteringen Kernvariant	15.000,00	3.150,00	18.150,00
Beheer en onderhoud (Totec)	5.000,00	1.050,00	6.050,00
Negatief resultaat	5.000,00	1.050,00	6.050,00
Negatief resultaat Kernvariant	7.500,00	1.575,00	9.075,00
<i>subtotaal</i>	<i>47.500,00</i>	<i>9.975,00</i>	<i>57.475,00</i>
Ontwikkeling varianten Nagele breed			
Advieskosten EWE	25.000,00	5.250,00	30.250,00
Advieskosten all-electric	12.500,00	2.625,00	15.125,00
Advieskosten overige experts	7.500,00	1.575,00	9.075,00
<i>subtotaal</i>	<i>45.000,00</i>	<i>9.450,00</i>	<i>54.450,00</i>
Algemene kosten			
Projectontwikkelingskosten	25.000,00	5.250,00	30.250,00
Kantoor en administratie	5.500,00	1.155,00	6.655,00
Overige kosten	2.500,00	525,00	3.025,00
Onvoorzien	3.000,00	630,00	3.630,00
<i>subtotaal</i>	<i>36.000,00</i>	<i>7.560,00</i>	<i>43.560,00</i>
Totaal	128.500,00	26.985,00	155.485,00

Doel

Na deze periode (tot eind maart 2025) zullen er scenario's voorliggen die schetsen hoe de warmtevoorziening van Nagele de komende jaren kan worden ontwikkeld. Een warmtenet voor het hele dorp, de individuele all-electric oplossing of het handhaven van de huidige gasverwarming. Verder worden deze opties geëvalueerd met en zonder isolatieprogramma.

Na deze periode is er eveneens meer duidelijkheid over de wijze waarop de Kernvariant kan worden voortgezet.

Met vriendelijke groet,

Ruut Schalijs